

NSW Education Standards Authority

2023 HIGHER SCHOOL CERTIFICATE EXAMINATION

Classical Hebrew Extension

**General
Instructions**

- Reading time – 10 minutes
- Working time – 1 hour and 50 minutes
- Write using black pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

**Total marks:
50****Section I – 30 marks** (pages 2–7)

This section has two parts, Part A and Part B

- Allow about 1 hour and 5 minutes for this section

Part A – 20 marks

- Attempt Questions 1–2

Part B – 10 marks

- Attempt Question 3

Section II – 20 marks (pages 8–10)

- Attempt Questions 4–6
- Allow about 45 minutes for this section

Section I – Prescribed Text

30 marks

Allow about 1 hour and 5 minutes for this section

Part A – 20 marks

Attempt Questions 1–2

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 1 (5 marks)

(a) Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

Proverbs 1:8–12

שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֶל-תִּשְׁטֹשׁ תִּנְרַת אִמְךָ:	8
כִּי אִלְוִיתָ חָן הֵם לְרֵאשִׁיף וְעֵנְקִים לְגִרְגֻתֶיךָ:	9
בְּנֵי אִם-יִפְתּוּךָ חֲטָאִים אֶל-תֵּבֵא:	10
אִם-יֹאמְרוּ לָכֵה אֲתָנוּ נֶאֱרָבָה לָדָם נִצְפָנָה לְנִקְי חָנָם:	11
וְנִבְלָעֵם כְּשֵׂאוֹל חַיִּים וְתַמִּימִים כְּיֹרְדֵי בּוֹר:	12

How do the literary features in this extract convey the importance of the teachings of Solomon, King of Israel? 3

Question 1 continues on page 3

Question 1 (continued)

(b) Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

Proverbs 2:1–6

בְּנֵי אִם־תִּקַּח אַמְרֵי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אֹתָם:	1
לִהְיוֹשִׁיב לְחָכְמָה אֲזַיְגֶה תִּטֶּה לְבָבְךָ לְתַבּוּנָה:	2
כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא לְתַבּוּנָה תִתֵּן קוֹלְךָ:	3
אִם־תִּבְקֶשׁנָה כַּכֶּסֶף וְכַמְטָמוּנִים תִּחְפְּשֶׁנָה:	4
אֲזִי תִבִּין יִרְאֶת יְהוָה וְדָעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא:	5
כִּי־יִהְיֶה יִתֵּן חָכְמָה מִפִּי וְדָעַת וְתַבּוּנָה:	6

Parse תִּבִּין (verse 5), giving *shoresh*, *binyan*, tense/aspect and meaning.

2

End of Question 1

Please turn over

Question 2 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

- (a) Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Perek II, Shabbat 21b

תנו רבנן: מצות חנוכה נר איש וביתו. והמהדרין – נר לכל אהד ואהד.
והמהדרין מן המהדרין, בית שמאי אומרים: יום ראשון מדליק שמנה,
מכאן ואילך פוחת והולך; ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחת,
מכאן ואילך מוסיף והולך.

אמר עולא: פליגי בה תרי אמוראי במערבא, רבי יוסי בר אבין ורבי יוסי
בר זבידא, חד אמר: טעמא דבית שמאי – כנגד ימים הנכנסין, וטעמא
דבית הלל – כנגד ימים היוצאין. וחד אמר: טעמא דבית שמאי – כנגד
פרי הקדש, וטעמא דבית הלל – דמעלין בקדש ואין מורידין.

Reproduced by permission of Koren Publishers Jerusalem Ltd.

- (i) Outline the dispute between Bet Shammai and Bet Hillel, regarding the lighting of the menorah מן המהדרין. **2**
- (ii) Explain the opinions behind the dispute referred to in part (a) (i), based on the conflicting views of *Rabbi Yosei bar Avin* and *Rabbi Yosei bar Zevida*. **4**

Question 2 continues on page 5

Question 2 (continued)

- (b) Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Perek II, Shabbat 23a

עֲשִׂיתָ שְׁהֵיְתָה דוֹלָקָת וְהוֹלָקָת כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ, לְמוֹצָאֵי שַׁבַּת מְכַבָּה
וּמְדֻלֵּיקָה. אֵי אָמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא הַדְּלָקָה עוֹשֶׂה מְצוּהָ – שְׁפִיר. אֵלָּא אֵי אָמַרְתָּ
הַנְּחָה עוֹשֶׂה מְצוּהָ, הֵאֵי "מְכַבָּה וּמְדֻלֵּיקָה"? "מְכַבָּה וּמְגַבִּיְהָה וּמְדֻלֵּיקָה
וּמְדֻלֵּיקָה" מִיבְּעֵי לִיהֵ! וְעוֹד, מְדַקָּא מְבַרְכִינָן "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
לְהַדְּלִיק בַּר נֶשֶׁל הַנּוֹפֵה" שְׁמַע מִיָּבֵה: הַדְּלָקָה עוֹשֶׂה מְצוּהָ, שְׁמַע מִיָּבֵה.

Reproduced by permission of Koren Publishers Jerusalem Ltd.

לְמוֹצָאֵי שַׁבַּת מְכַבָּה וּמְדֻלֵּיקָה

- (i) On what basis is this action considered to be fulfilling the mitzvah of Hanukkah lights? **1**
- (ii) Justify the Gemara's conclusion הַדְּלָקָה עוֹשֶׂה מְצוּהָ, as discussed in the extract. **2**

Question 2 continues on page 6

Question 2 (continued)

(c) Read the extracts and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Perek II, Shabbat 23a–b

וּמֵנָא תִּימָרָא דְחֵיִישִׁינָן לְחַשְׁדַּ – דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּשָׂבִיל אַרְבָּעָה דְּבָרִים אָמְרָה תּוֹרָה לְהַנִּיחַ פִּיאָה בְּסוֹף שְׂדֵהוּ: מִפְּנֵי גִזְלַ עֲנִיִּים, וּמִפְּנֵי בֵּיטוּל עֲנִיִּים, וּמִפְּנֵי הַחֲשָׁד, וּמִשּׁוּם "בַּל תִּכְלֶה". מִפְּנֵי גִזְלַ עֲנִיִּים – שְׂלֵא יִרְאֶה בְּעַל הַבַּיִת שְׂעָה פְּנוּיָהּ, וַיֹּאמֶר לְקָרוּבוֹ עֲנִי: הֲרִי זֶה פֶּאֶה.

וּמִפְּנֵי בֵּיטוּל עֲנִיִּים – שְׂלֵא יְהוּ עֲנִיִּים יוֹשְׁבֵינָן וּמִשְׁמָרִין: "עֲכָשְׁיוּ מִנִּיחַ בְּעַל הַבַּיִת פֶּאֶה". וּמִפְּנֵי חֲשָׁד – שְׂלֵא יִהְיוּ עוֹבְרִין וְשׁוֹבֵינָן אוֹמְרִים: תָּבֵא מְאָרָה לְאֶדָם שְׂלֵא הִנִּיחַ פֶּאֶה בְּשְׂדֵהוּ. וּמִשּׁוּם "בַּל תִּכְלֶה". אִטּוּ כּוֹלְהוּ לְאוּ מִשּׁוּם "בַּל תִּכְלֶה" נִינְהוּ? אָמַר רַבָּא: מִפְּנֵי הֶרְמָאִין.

Reproduced by permission of Koren Publishers Jerusalem Ltd.

(i) Rabbi Shimon said:

5

בְּשָׂבִיל אַרְבָּעָה דְּבָרִים אָמְרָה תּוֹרָה לְהַנִּיחַ פִּיאָה בְּסוֹף שְׂדֵהוּ.

Explain the reasons given by Rabbi Shimon for the Torah commandment to leave *pe'a* in the corner of one's field.

(ii) How does the discussion in part (c) (i) relate to the determining of *Halacha* in Talmudic texts?

1

End of Question 2

Section I (continued)

Part B – 10 marks

Attempt Question 3

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Your answer will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the prescribed text(s) relevant to the question
- communicate ideas and information using relevant examples
- present a logical and cohesive response

Question 3 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the question that follows.

Proverbs 1:3

לְקַח חַת מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל צְדָק וּמִיִּשְׁרָיִם: 3

Proverbs 1:9

כִּי אִלְוֵי־חַוִּי הֵם לְרֵאשִׁיָּה וְעֵנָקִים לְגִרְגָרְתֶּיהָ: 9

Proverbs 1:32

כִּי מִשׁוֹבֵת פְּתִימִים תִּהְרַגְמִם וְשִׁלּוֹת כְּסִילִים תִּאֲבָדִם: 32

Proverbs 2:2

לְהִקְשִׁיב לְחֻכְמָה אֲזַנְנָה תִטֶּה לְבָבְךָ לְתַבּוּנָה: 2

Proverbs 2:11

מְזִמָּה תִשְׁמַר עָלֶיךָ תַבּוּנָה תִנְצֹרְכָה: 11

If you seek it as you do silver and search for it as for treasures, then you will understand the fear of the Lord and attain knowledge of God.

10

Proverbs 2:4–5

Explain the role of King Solomon's proverbs in guiding one to true wisdom, as a virtue gifted by God. In your response, make reference to the quotation from Proverbs 2:4–5. Refer to the extracts provided and relevant commentary.

Section II – Non-prescribed Text

20 marks

Attempt Questions 4–6

Allow about 45 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 4 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Psalms 79:1–7

- 1 מִזְמוֹר לְאַסָּף אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם | בְּנַחֲלֹתָּ טָמְאוּ אֶת־הַיְכָל קְדוֹשְׁךָ שָׁמוּ
אֶת־יְרוּשָׁלַם לְעַיִים:
- 2 וַתָּנוּ אֶת־נַבְלַת עֲבֹדֶיךָ מֵאֶקֶל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם בְּשָׂר חֲסִידֶיךָ לְחִיתוֹ־אֲרָזִים:
- 3 שָׁפְכוּ דָמָם | כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִין קוֹבֵר:
- 4 הֵינּוּ חֲרָפָה לְשַׁכְנֵינוּ לְעַג וְקָלָס לְסַבִּיבוֹתֵינוּ:
- 5 עַד־מָה יְהוָה תִּאַנָּף לְנֹצַח תִּבְעֵר כְּמוֹ־אֵשׁ קִנְאָתְךָ:
- 6 שִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשָׂמְךָ לֹא
קָרְאוּ:
- 7 כִּי אֶקַּל אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־נְוֵהוּ הַשָּׁמַיִם:

Glossary:

טמא	<i>defile</i>
עַיִים	<i>ruins</i>
נַבְלָה	<i>corpse</i>
חֲרָפָה	<i>disgrace</i>
לְעַג וְקָלָס	<i>mockery and scorn</i>
אָנַף	<i>to be angry</i>
קִנְאָה	<i>jealousy</i>
חֲמָה	<i>anger</i>

- (a) What is the meaning of בְּנַחֲלֹתָּ (verse 1) in the context of this extract? **1**
- (b) וְאִין קוֹבֵר (verse 3) **2**
- According to Jewish law, why is this a particularly extreme offence?
- (c) שִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל־הַגּוֹיִם (verse 6) **3**

Why does the Psalmist urge God to punish Israel's enemies?

Question 5 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Psalms 124:1–8

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לְיִשְׁרָאֵל יְהוָה שָׁקָה לָנוּ יֵאמֶר-נָא יִשְׂרָאֵל:	1
לְיִשְׁרָאֵל יְהוָה שָׁקָה לָנוּ בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם:	2
אִזִּי חַיִּים בָּלְעוּנוּ בְּחַרוֹת אַפָּם בָּנוּ:	3
אִזִּי הַמַּיִם שָׁטְפוּנוּ וְחָלָה עֲבַר עַל-נַפְשֵׁנוּ:	4
אִזִּי עֲבַר עַל-נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים:	5
בְּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם:	6
נִפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפֶּה יוֹקְשִׁים הַפֶּה נִשְׁכָּר וְאַנְחָנוּ נִמְלְטָנוּ:	7
עֲזָרְנוּ בַיָּם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וְאָרֶץ:	8

Glossary:

לְיִשְׁרָאֵל	<i>had not</i>
אִזִּי	<i>in that case/then</i>
בָּלְעוּ	<i>swallow</i>
בְּחַרוֹת אַפָּם	<i>their burning rage</i>
שָׁטְפוּ	<i>engulf/overflow</i>
זֵידוֹן	<i>raging</i>
טֶרֶף	<i>prey</i>
מָלַט	<i>escape</i>
פֶּה יוֹקְשִׁים	<i>hunter's trap</i>

- (a) What does the superscription* **שִׁיר הַמַּעֲלוֹת** (verse 1) refer to? **1**
- * superscription *The heading at the beginning of a psalm that identifies the writer, gives background information or provides musical instructions*
- (b) Analyse the literary features used by the Psalmist to express gratitude to God. **5**

Please turn over

Question 6 (8 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Psalms 126:1–6

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים:	1
אִז יִמְלֵא שְׂחֹק פִּינוֹ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אִז יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל הַזֶּה לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים:	2
הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים:	3
שׁוֹבֵה יְהוָה אֶת־שְׁבוּתָנוּ [שְׁבִיתָנוּ] כַּאֲפִיקִים בְּנֶגֶב:	4
הַזֹּרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ:	5
הֵלֶן יֵלֶךְ וּבִכְהֵ נִשְׂא מִשֹּׁד־הַזֹּרַע בְּא־יָבוֹא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶל־מִתְיוֹ:	6

Glossary:

שְׂחֹק	<i>laughter</i>
אֲפִיקִים	<i>springs of water</i>
דַּמְעָה	<i>tears</i>
אֶלְמָה	<i>sheaf</i>

- (a) Why does the Psalmist use the recurring idea of a פה in verse 2? **2**
- (b) הֵלֶן יֵלֶךְ | וּבִכְהֵ (verse 6) **2**
What is the effect of the recurring grammatical feature?
- (c) הָיִינוּ כְּחֹלְמִים (verse 1) **3**
What does the Psalmist envision for the future, as expressed in verses 3–5?
- (d) Parse יִמְלֵא (verse 2), giving *shoresh*, *binyan* and tense/aspect. **1**

End of paper

BLANK PAGE

BLANK PAGE